

"Vall-alta" Sant Cebrià de

3. Can Matas

A mesura que anava avançant la reconquesta, el territori quedava estructurat en bisbats i comtats. Els bisbats quedaven subdividits en parròquies on a l'entorn de l'església s'hi aplegaven un determinat nombre de llars. La parròquia, regida pel rector i els obrers, tenia cura de tots els afers religiosos i civils.

El comtat tenia com a objectiu fonamental garantir la seguretat del territori i dels seus habitants. Per portar a terme aquesta tasca, el comte situava estratègicament un determinat nombre de castells encomanats a barons de la seva confiança. La que va ser des de 1019 la parròquia de Sant Cebrià quedava sota el domini del castell de Montpalau.

Els Mata, integrats totalment dintre de l'estament militar, reberen l'encàrrec de defensar la ruta meridional que anava cap al castell de Montpalau. A tal efecte construïren la seva casa de vigilància i defensa a l'entrada de la torrentera de Sant Andreu.

En un pergami de la família s'explica que a finals del segle X un contingent sarraf avançava per la riera de Sant Andreu. A can Matas, s'hi aplegaren tots els homes de la rodalia els quals van oferir una forta resistència que obligà els sarraïns a replegar-se.

Just al començar el segle XI tot el territori de la Vallalta constituïa parròquia sota l'advocació de Sant Cebrià. Des d'aquell moment i fins al 1714, una part molt important del territori quedava implicada en els afers d'erradicació de les heretgies. A partir del segle XI, el servei dels Mata havia perdut tot sentit. Les seves accions militars surten dels límits de la vall.

Les primeres referències les trobem en el regnat de Jaume I. A partir d'aquest moment en els Annals de Catalunya trobem citacions dels nobles cavallers de la Torre de Mata de Sant Cebrià lluitant valerosament per al seu rei. El nom de Torre de Mata dona a entendre que can Mata havia sigut una torre de defensa. Una nit de 1218, el rei Jaume I, Raimon de Penyafor

i Pere Nolasc visionaren la Verge Maria. Maria els encomanà la creació d'una orde de cavalleria dedicada a la redempció de captius. Inicialment l'orde quedà constituïda per tretze cavallers dels més propers al rei. Entre els fundadors de l'orde de la Mercè hi havia n'Hug de Mata de Sant Cebrià.

Posteriorment ja a l'any 1503, trobem en Nuño de Mata lluitant a Itàlia a les ordres del "gran capità" Gonzalo Fernández de Córdoba. D'aquest fet les cròniques expliquen el següent: – Estaban furiosos con el asedio de Gaeta (Nápoles), que siendo casi inexpugnable por arte y naturaleza, tenía 7000 soldados de guarnición, que le defendian constantes, aunque con daño no atreviéndose a salir de la Plaza, y un día que lo intentaron no volvieron todos los que salieron, atajados con valor y arte de Nuño de Mata.–

Molt possiblement el més famós dels nostres cavallers de la Torre de Mata fou en Joan Baptista de Mata i Soler, fill de Pau de Mata i nascut a l'entorn del 1600. Com la major part dels primogènits de la família, escollí la carrera militar en la qual destacà moltíssim.

D'aquesta persona els Annals de Catalunya en donen dues ressenyes. El 1655, fent referència a la conquesta de Berga als francesos, diu: – Don Joseph Galcerán de Pinos, entonces general de la artillería de Granada y gobernador de Vique, partió de esta ciudad, dexando

Els Mata, integrats totalment dintre de l'estament militar, reberen l'encàrrec de defensar la ruta meridional que anava cap al castell de Montpalau.

en ella por gobernador a Don Juan de Mata Maestre de Campo de uno de los Tercios de la Provincia, a la conquista de Berga con 400 infantes y 50 caballos. Llegó a la plaza el día 1 de Octubre; mandó un trompeta para que se rindieran y no le quisieron responder.–

El 1674, fent referència al setge de la plaça de Bellaguarda al Roselló, diu: – Encargado el Maestre de Campo Marqués de Aytona del gobierno del Regimiento de la Reyna, junto con su Tercio, y el gobierno de aquella parte de Ataques; mandó asistirle

el Maestro de Campo Don Juan de Mata, soldado de valor y experiencia con doscientos soldados de su Tercio de la Diputación.-

Després de la victòria de Felip V, les propietats de Can Mata foren expropiades a favor de Francesc Graell, auditor de guerra de Felip V.

Morí el 1675 a Sant Cebrià, fou enterrat en el carner que havia fet construir el 1663 a l'església parroquial. De les seves quatre dones tingué nombrosos fills, molts d'ells morts d'infants o adolescents. Al morir era capità general de l'artilleria d'Aragó, cavaller de Montesa i de la Torre de Mata i mestre del cos nacional de Catalunya. Per part de la segona dona, na Caterina Copons i Armengol, rebé els senyorius de Llar, Tosal, Torreblanca i la Força, el castell de Llanguardera i la Quadra d'Orpinell.

El fill de Joan Baptista de Mata i de Caterina Copons fou en Josep Anton de Mata i Copons, militar destacat com els seus avantpassats. Era capità de la Coronela de Barcelona des de 1697.

Ja el 1705 es lliurà en cos i ànima a la causa de l'arxiduc Carles i formà part del seu consell de guerra. En agraïment als serveis oferts, Carles III el nomenà comte de la Torre de Mata. També fou destacable la seva intervenció en la defensa i setge de Barcelona el 1714.

En els Annals de Catalunya, recopilats per Narcís Feliu de Peña, hi trobem tres cites interessants: -El 28 de agosto de 1705 apenas hubo desembarcado el rey Carlos III, se pusieron a los pies de su Majestad Don José de Mata, Don Francisco Amat, Don Francisco Solà de Sant Esteva, Don Francisco y Don Antonio Villana, entre otros varios.-

El 20 de gener de 1706, datada a Viena, es fa relació dels oficials més preeminents de la Coronela de Barcelona. Entre aquests oficials hi consta com a capità en Josep Anton de Mata. Aquell any era coronel i conseller en cap de Barcelona en Nicolás de Sant Joan.

Al moment de caure ferit en Rafael de Casanovas era portador del penó de Santa Eulàlia. Corresponia aleshores aquest honor a l'alferes major comte de Plasència, militar d'avançada edat. Diuen els Annals que prengué el penó dient: -No mis años ni mi cansancio son impedimento para llevarlo hasta morir. Tomaron los cordones Don José de Pinos y Don José Antonio de Mata i de Copons.-

Grup d'Història
Sant Cebrià de Vallalta,
20 de març de 2003

Edita:

CESC
Centre
d'Estudis
Sant Cebrià

Av. Maresme, 8, 3r B
08396 SANT CEBRIÀ DE VALLALTA

AMB EL SUPORT DE:

Ajuntament
de Sant Cebrià

Parc Natural del
Montnegre i el Corredor